

Rewolucyjne zmiany dotyczące odsetek od 2016 r.

MAMY PRZYJEMNOŚĆ PRZEDSTAWIĆ PAŃSTWU NAJNOWSZE WYDANIE KSP LEGAL ALERT, W KTÓRYM PRZEDSTAWIAMY ZMIANY DOTYCZĄCE ZASAD NALICZANIA ODSETEK – NOWE PRZEPISY WESZŁY W ŻYCIE Z DNIEM 1 STYCZNIA 2016 R.

1 stycznia 2016 r. weszły w życie istotne zmiany dotyczące odsetek, zarówno naliczanych zgodnie z Kodeksem cywilnym, jak i Ustawą o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Ustawą z 9 października 2015 r. **dokonano rozróżnienia stawek odsetek kapitałowych oraz odsetek za opóźnienie**. Powiązано także wysokość odsetek ustawowych ze stopami procentowymi ustalonymi przez RPP oraz dokonano zmian w zakresie odsetek maksymalnych.

Do końca 2015 r. obowiązywała jednolita stawka odsetek ustawowych, bez względu na to, czy były to odsetki stanowiące wynagrodzenie za korzystanie z kapitału (np. odsetki od pożyczki za okres do umówionego terminu zwrotu), czy też odsetki naliczane w związku z opóźnieniem w płatności. Ich wysokość była ustalana przez Radę Ministrów. Stawka obowiązująca do końca 2015 r. wynosiła 8% rocznie. Jeżeli chodzi o tzw. odsetki maksymalne zgodnie z art. 359 §2 (1) Kodeksu cywilnego („k.c.”), ich wysokość określona była jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP. Do końca 2015 r. oznaczało to stawkę 10%.

W Ustawie o terminach zapłaty w transakcjach handlowych z dnia 8 marca 2013 r. („u.t.z.”), regulującej m.in. kwestie odsetek należnych w stosunkach między przedsiębiorcami, ustalono z kolei odsetki w wysokości ustawowej za okres przed dniem wymagalności, ale po 30 dniach od spełnienia świadczenia (dostawy towaru lub wykonania usługi). Za okres – co do zasady – od dnia wymagalności do dnia zapłaty obowiązywały odsetki za opóźnienie w wysokości odsetek za zaległości podatkowe.

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1830) dokonała zasadniczych zmian w utrwalonych już w polskim systemie prawnym zasadach naliczania odsetek. Zmiany, które ocenić należy raczej pozytywnie, dotyczą każdego przedsiębiorcy. Mają podstawowe znaczenie dla codziennych rozliczeń należności i zobowiązań.

1. Zmiany dotyczące odsetek w Kodeksie cywilnym.

Przede wszystkim, na mocy zmienionych art. 359 oraz art. 481 k.c. dokonano rozróżnienia stawek odsetek ustawowych w zależności od tego, czy naliczane są jako wynagrodzenie za korzystanie z kapitału, czy też już w związku z opóźnieniem w płatności. Zmianę tę można ocenić pozytywnie. Odsetki za opóźnienie w płatności nabierają charakteru sankcyjnego. Ich stawka jest wyższa – równa stopie referencyjnej NBP powiększonej o 5,5 punktów procentowych, podczas gdy odsetki ustawowe kapitałowe równe są stopie referencyjnej NBP powiększonej o 3,5 punktu procentowego. Stopa referencyjna NBP wynosi obecnie 1,5%, co daje odpowiednio 7% (odsetki ustawowe za opóźnienie) i 5% (odsetki ustawowe kapitałowe).

Stawka odsetek ustawowych została zatem powiązana z wysokością stóp procentowych ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej. Dotychczas ich wysokość była ustalana rozporządzeniem Rady Ministrów.

Zmiany objęły również tzw. odsetki maksymalne, a zatem maksymalne dopuszczalne prawem oprocentowanie, na jakie mogły umówić się strony umowy. W tym przypadku postanowiono, że stawka odsetek maksymalnych kapitałowych jest równa dwukrotności odsetek ustawowych kapitałowych. Zaś stawka odsetek maksymalnych za opóźnienie – dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. Obecnie daje to odpowiednio oprocentowanie na poziomie 10%

i 14%. Także i w tym przypadku zwiększono wysokość odsetek naliczanych (możliwych do naliczenia) za opóźnienie w płatności. Względem poprzedniego stanu prawnego oznacza to na chwilę obecną podwyżkę aż o 4 punkty procentowe.

2. Zmiany dotyczące odsetek w Ustawie o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

W Ustawie o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, która reguluje kwestie odsetek w stosunkach handlowych pomiędzy przedsiębiorcami, wprowadzono stawkę odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych, które art. 4 pkt 3 u.t.z. definiuje jako stopę referencyjną NBP + 8 punktów procentowych. Obecnie daje to zatem stawkę 9,5%.

W przypadku, kiedy termin zapłaty nie został określony w umowie, zrezygnowano z dwóch stawek odsetek (odsetki ustawowe po 30 dniach od świadczenia i odsetki podatkowe po dniu wymagalności) i wprowadzono jednolitą stawkę odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych po 30 dniach od świadczenia.

Zestawienie podstawowych zasad naliczania odsetek wg znowelizowanej ustawy przedstawiamy w tabeli w pkt. 3.

Co ciekawe, u.t.z. przewiduje specyficzny sposób stosowania zmiennej w czasie stawki odsetek. O ile w przypadku k.c. stosować należy „bieżącą” stawkę odsetek, tj. stawkę obowiązującą danego, o tyle w u.t.z. przyjęto zasadę że:

- odsetki należne za pierwsze półrocze (1 stycznia – 30 czerwca każdego roku) – należy obliczać zgodnie ze stopą referencyjną NBP obowiązującą 1 stycznia;
- odsetki należne za drugie półrocze (1 lipca – 31 grudnia każdego roku) – należy obliczać zgodnie ze stopą referencyjną NBP obowiązującą 1 lipca.

Ewentualne zmiany stopy referencyjnej NBP w trakcie roku nie będą zatem na bieżąco wpływały na wysokości odsetek w transakcjach handlowych.

3. Porównanie stanu sprzed i od 1 stycznia 2016 r.

	Do 31 grudnia 2015 r.	Od 1 stycznia 2016 r.
Odsetki wg k.c.	Jednolita stawka odsetek ustawowych	Stawka różna dla: - odsetek kapitałowych - odsetek za opóźnienie
a) Stawka odsetek ustawowych	Wg rozporządzenia Rady Ministrów; ostatnio 8%	- odsetki ustawowe kapitałowe: stopa referencyjna NBP + 3,5 punktów procentowych; obecnie 5% - odsetki ustawowe za opóźnienie: stopa referencyjna NBP + 5,5 p.p.; obecnie 7%
b) Stawka odsetek maksymalnych	4 – krotność stopy kredytu lombardowego NPB; ostatnio 10%	- dwukrotność odsetek ustawowych kapitałowych; obecnie 10% - dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie; obecnie 14%

Odsetki wg u.t.z.		
a) Brak terminu zapłaty w umowie	<ul style="list-style-type: none"> - odsetki ustawowe za okres po 30 dniu od świadczenia - odsetki podatkowe od dnia wymagalności 	Odsetki po 30 dniu od świadczenia: stopa referencyjna NBP + 8 p.p.; obecnie 9,5%
b) Umowny termin zapłaty do 30 dni	<ul style="list-style-type: none"> - odsetki podatkowe po terminie zapłaty 	<ul style="list-style-type: none"> - odsetki po terminie zapłaty: stopa referencyjna NBP + 8 p.p.; obecnie 9,5%
c) Umowny termin zapłaty 31 – 60 dni	<ul style="list-style-type: none"> - odsetki ustawowe za okres po 30 dniu od świadczenia i doręczenia faktury - odsetki podatkowe po terminie zapłaty 	<ul style="list-style-type: none"> - odsetki ustawowe za okres po 30 dniu od świadczenia i doręczenia faktury - odsetki po terminie zapłaty: stopa referencyjna NBP + 8 p.p.; obecnie 9,5%
d) Umowny termin zapłaty dłuższy niż 60 dni	<ul style="list-style-type: none"> - odsetki ustawowe za okres po 30 dniu od świadczenia i doręczenia faktury - odsetki podatkowe po 60 dniach 	<ul style="list-style-type: none"> - odsetki ustawowe za okres po 30 dniu od świadczenia i doręczenia faktury - odsetki po 60 dniu od świadczenia: stopa referencyjna NBP + 8 p.p.; obecnie 9,5%

4. Wejście w życie i przepisy przejściowe.

Nowe regulacje weszły w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. W zakresie odsetek z k.c. nalicza się je na bieżąco, wg stawek obowiązujących dla dnia, w którym powstały. A zatem do końca grudnia 2015 r. nalicza się odsetki wg przepisów dotychczasowych, a od 1 stycznia 2016 r. – wg nowych regulacji.

W przypadku transakcji handlowych ustanowiono zasadę, że przepisy dotychczasowe stosuje się do transakcji zawartych przed 1 stycznia 2016 r. (względnie do umów nawet i po tej dacie, ale zawieranych w ramach zamówień publicznych, kiedy postępowanie o udzielenie zamówienia zostało wszczęte przed tą datą). W takich przypadkach odsetki naliczane będą wg dawnych przepisów nawet w roku 2016 i następnym.

Gdyby byli Państwo zainteresowani uzyskaniem dodatkowych informacji w powyższym zakresie, uprzejmie prosimy o kontakt:

Kontakt w KSP:

Piotr Krupa

Partner

T: +48 32 731 68 52

E: piotr.krupa@ksplegal.pl

Adam Roszyk

Adwokat

T: +48 32 731 68 57

E: adam.roszyk@ksplegal.pl

KSP Legal & Tax Advice

ul. Chorzowska 50

40-121 Katowice

F: +48 32 731 68 51

E: kancelaria@ksplegal.pl

www.ksplegal.pl

www.blog.ksplegal.pl

Mamy nadzieję, że powyższa informacja będzie dla Państwa pomocna. Informacje te nie stanowią opinii prawnej ani porady. W celu uzyskania pełnych informacji lub porady prawnej, prosimy o kontakt. Jeżeli nie wyrażają Państwo zgody na przesyłanie dalszych newsletterów, prosimy o odesłanie tego maila na adres kancelaria@ksplegal.pl w treści wpisując słowo NIE.

© 2015 Wszystkie prawa zastrzeżone